

GENEALOGICKO - HERALDICKÝ
HLAS

ČASOPIS SGHS MARTIN

1
2008

ERBY NOVEJ ŽILINSKEJ DIECÉZY A JEJ PRVÉHO BISKUPA MONS. TOMÁŠA GALISA

Miroslav Glejtek*

Dňa 14. februára 2008 bola vyhlásená dlho očakávaná zmena územno-správneho členenia diecézí rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku. Okrem zmien hraníc jednotlivých (arci)diecéz západnej cirkevnej provincie bola erigovaná aj nová Žilinská diecéza so sídlom v Žiline. V súlade so zavedenou praxou sa ukázalo že žiaduce vytvoriť jej erb. Ak by nevznikol, nastal by problém aj pri tvorbe erbu diecézneho biskupa. V tom prípade by ordinár nemohol erb biskupa štiepiť tak, že v 1. a 4. poli by bol umiestnený erb diecézy a v 2. a 3. poli osobný erb biskupa. Tým by sa narušil koncept, ktorý dôsledne presadzoval najvýznamnejší cirkevný heraldik 2. polovice 20. storočia arcibiskup Bruno B. Heim a ktorý chvályhodne na Slovensku, v Čechách a na Morave zaviedol p. Ing. Zdenko G. Alexy.

Vytvorením diecézneho erbu vznikla možnosť prakticky ho upotrebiť hned po inštalácii biskupa tak na pečiatkach, ako aj na všetkých oficiálnych dokumentoch diecézy. Hoci bolo vytvorených viacero variantov erbu, nakoniec sa dospelo ku kompromisnému riešeniu, ktorý akceptoval aj diecézny biskup.

Erb Žilinskej diecézy

Popis štítu: V modrom poli zlatý dvojkríž so spodným ramenom kratším a rozšírenými koncami ramien, sprevádzaný vpravo hore Božím okom v striebornom trojuholníku, z ktorého vychádzajú po tri zlaté lúče z každej strany, a vľavo hore striebornou mušľou.

Pôvod: Základom erbu Žilinskej diecézy je dvojkríž z erbu Nitrianskej diecézy. Dvojkríž so spodnými ramenami kratšími sa nachádza v erbe pripisovanom Nitrianskej diecéze, ktorý publikoval Martin Schrot v roku 1571. Pravdepodobne ide o upravený symbol z uhorského panovníckeho erbu. Tento kríž zároveň pripomína cyrilometodské obdobie diecézy. Do jej erbu bol vložený na pamiatku toho, že Žilinská diecéza vznikla odčlenením z územia Nitrianskej diecézy.

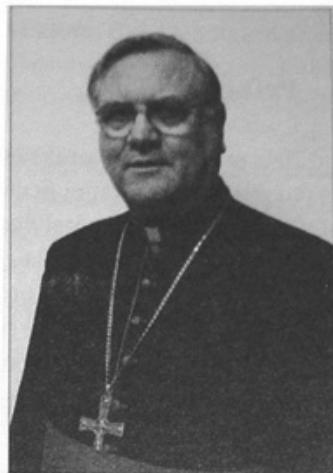
Božie oko v trojuholníku v pravom hornom rohu štítu symbolizuje zasvätenie katedrály v Žiline Najsvätejšej Trojici. Mušľa v ľavom hornom rohu štítu pochádza z erbu pápeža Benedikta XVI. na pripomienku toho, že tento pápež v roku 2008 Žilinskú diecézu erigoval. Modrá tinctúra erbového štítu bola použitá zámerne, na odlišenie erbu od znaku Nitrianskej diecézy a mestského znaku Žiliny.

Boli vytvorené dva varianty timbrovania erbu. Pri bežnom užívaní sú nad štítom umiestnené všetky pontifikálne (mitra, kríž, berla). Vo veľmi malom prevedení (napr. v pečiatke) je pre väčšiu prehľadnosť použitá len mitra bez ďalších insignií.

Erb prvého žilinského biskupa Mons. Tomáša Galisa

Popis: Erb tvorí štvrtený štít, kde v prvom a štvrtom poli je umiestnený erb Žilinskej diecézy. V druhom a treťom poli sa nachádza osobný erb Mons. Doc. ThDr. Tomáša Galisa, Ph.D. Ten tvoria v červenom poli dve skrižené zlaté kopie so striebornými hrotmi a pred nimi strieborná ľalia. Za štítom je umiestnený latinský procesiový kríž. Nad ním sa vznáša zelený klobúk so šiestimi zelenými strapcami na každej strane. Pod štítom je umiestnená strieborná, zlato podšitá stuha s čiernym nápisom: PER MARIAM AD IESUM. Prvé písmeno každého slova je červené.

Pôvod: V 1. a 4. poli je umiestnený erb diecézy a v 2. a 3. poli osobný erb biskupa. V osobnom erbe sú umiestnené skrižené kopie, ktoré sú atribútmi sv. Tomáša-apoštola, patróna krstného mena nositeľa erbu. Skrižené kopie v tvare písmena X zároveň pripomínajú erb Bansko bystrickej diecézy, v ktorej pôsobil Mons. Galis ako pomocný biskup. Strieborná ľalia ako mariánsky symbol vyjadruje, že nositeľ erbu bol vysvätený za biskupa v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Zároveň hovorí o mariánskej úcte nositeľa erbu, čo dopĺňa aj biskupske heslo: PER MARIAM AD IESUM. Latinský procesiový kríž a zelený biskupský klobúk so šiestimi zelenými strapcami na každej strane prináleží podľa pravidiel cirkevnej heraldiky biskupovi.

* Autor je aj autorom oboch popisovaných erbov

Mons. Tomáš Galis, žilinský diecézny biskup
Erb Žilinskej diecézy
Erb Mons. Galisa, žilinského biskupa